

Dobrá praxe k modelovým příkladům z workshopů na téma „Ověřování naplnění kritérií podniku v obtížích ve smyslu nařízení Komise (EU) č. 651/2014“

Předložený dokument byl zpracován v návaznosti na workshopy (dále také „WS“) realizované společností Ernst & Young, s.r.o. (dále také „EY“) v souladu se Smlouvou o dílo mezi Ministerstvem pro místní rozvoj ČR (dále také „MMR“) a EY ze dne 2. 1. 2023. Workshopy na téma „Ověřování naplnění kritérií „podniku v obtížích“ ve smyslu nařízení Komise 651/2014“ byly provedeny ve dnech 9., 15. a 22. 5. 2023.

Dokument shrnuje klíčové informace, které zazněly během uvedených workshopů s cílem sdílet s čtenáři případy dobré praxe k představeným modelovým příkladům, které byly součástí praktické části výše zmíněných workshopů, tj. aplikace procesu ověřování naplnění kritérií podniku v obtížích dle nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (dále také „GBER“).

Struktura dokumentu je koncipována do tří dílčích kapitol. První z nich zahrnuje identifikovanou dobrou praxi k osmi modelovým příkladům zpracovaným pro účely workshopů. Druhá kapitola obsahuje souhrn dotazů účastníků těchto workshopů a odpovědi EY. Závěrečná kapitola přináší stručný přehled klíčových rozhodnutí Soudního dvora EU (dále také „SDEU“) a českých soudů ve vztahu k procesu ověřování naplnění kritérií podniku v obtížích platných k datu zpracování materiálů pro workshopy, tj. k 21. 4. 2023 (přehled je v příloze 1 doplněn o seznam použité judikatury včetně uvedení právní věty). Součástí dokumentu je rovněž základní přehled rozdělení vybraných právních forem ve vztahu k ověřovaným kritériím A nebo B dle GBER.

1. Identifikovaná dobrá praxe k modelovým příkladům

Řešení modelových příkladů jsou součástí Studijního materiálu pro workshop a Právní analýzy, které byly rovněž zpracovány ze strany EY pro účely workshopů. Tato kapitola přináší příklady dobré praxe k níže uvedeným modelovým příkladům hodnocení žadatelů v podobě nezávislých podniků a skupin propojených podniků, kde v jednom případě se jedná o konsolidovanou skupinu podniků a ve druhém případě o skupinu podniků nepodléhající konsolidaci.

EY zvolilo subjekty vystupující v roli žadatele o veřejnou podporu pro účely zpracování modelových příkladů tak, aby dodržel dané zadání MMR. V některých případech EY přizpůsobilo skutečnosti týkající se dotčených subjektů tak, aby bylo možné splnit zadání. Toto je v příslušných pasážích vždy uvedeno.

Modelový příklad 1

Zadání: žadatelem je nezávislý malý nebo střední podnik (dále pouze jako „MSP), který má základní kapitál (např. a. s. nebo s. r. o.) – hodnocena jsou kritéria A, C, D ve smyslu článku 2, bodu č. 18 GBER.

Obchodní jméno zvoleného subjektu

SRO-online.cz s.r.o.

Adresa (sídla)

Podskalská 1512/22, 128 00 Praha 2 – Nové Město

IČ/DIČ

28184858

Identifikovaná dobrá praxe:

- ▶ V rámci posuzování žádosti o podporu je s ohledem na to, zda žadatel naplňuje definiční znaky „podniku v obtížích“, nezbytné určit, zda žadatel naplňuje definiční znaky „podniku“ dle judikatury SDEU. Vhodným zdrojem dat k ověření je výroční zpráva / roční účetní závěrka žadatele.

Zvolený subjekt je účetní jednotkou, která nemusí mít účetní závěrku ověřenou auditorem¹. Nicméně lze standardně ověřit výkon hospodářské činnosti na základě informací uvedených v roční účetní závěrce. Pro potvrzení informací z roční účetní závěrky doporučujeme ověřit také předmět podnikání ve výpisu z veřejného rejstříku v Administrativním registru ekonomických subjektů (ARES).

Uvedeným předmětem podnikání je „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“. Dalším vodítkem může být hlavní činnost dle NACE CZ v Registru ekonomických subjektů.

Modelový příklad 2

Zadání: žadatelem je nezávislý velký podnik, který má základní kapitál (např. a. s. nebo s. r. o.) – hodnocena jsou kritéria A, C, D a E ve smyslu článku 2, bodu č. 18 GBER.

Obchodní jméno zvoleného subjektu

ZÁLESÍ a.s.

Adresa (sídla)

Uherskobrodská 119, 763 26 Luhačovice

IČ/DIČ

00135143

Pozn. EY: Za účelem splnění zadání, tj. že podnik má být „nezávislý“, jsme ve zpracování tohoto modelového příkladu vzali v potaz pouze podnik žadatele bez propojení s dalšími subjekty.

Identifikovaná dobrá praxe:

- ▶ ZÁLESÍ a.s. ve své výroční zprávě veřejně uvádí svou akcionářskou strukturu. Seznam akcionářů však není běžně zveřejňovanou informací. Akciové společnosti jsou však povinny seznam akcionářů vést, tj. poskytovatelé si jej mohou od společností vyžádat. V případě ověřování akciových společností s více než jedním akcionářem by poskytovatelé měli od žadatele vyžádat doložení seznamu akcionářů s uvedením výše jejich držných podílů.
- ▶ Upozorňujeme, že není dostačující, aby jim bylo doloženo pouze čestné prohlášení, že žádný z akcionářů nedoručí podíl větší než 25 % společnosti. V rámci ověření je totiž klíčové vyhodnotit také společné jednání akcionářů pro určení potenciálního propojení s dalšími podniky. V uvedeném modelovém příkladu drží akcionáři ZÁLESÍ a.s. identický podíl akcií rovněž v ZÁLESÍ agro a.s. Jedná se proto o propojené podniky.

Modelový příklad 3

Zadání: žadatelem je nezávislý MSP, který nemá základní kapitál, ale společníci plně ručí (např. komanditní společnost, nebo v. o. s.) – hodnocena jsou kritéria B, C, D ve smyslu článku 2, bodu č. 18 GBER.

¹ Viz § 20 zákon č. 563/1991 Sb., zákon o účetnictví.

Obchodní jméno zvoleného subjektu

DENDRO - BLAŽÍČEK v.o.s.

Adresa (sídla)

Dr. Milady Horákové 2368/5a, 669 02 Znojmo

IČ/DIČ

47906162

Pozn. EY: U veřejných obchodních společností může společenská smlouva nastolit vkladovou povinnost společníků, čímž vzniká základní kapitál společnosti. U zvoleného subjektu společenská smlouva nastolila vkladovou povinnost, nicméně pro účely splnění výše uvedeného zadání jsme tuto povinnost neuvažovali.

Identifikovaná dobrá praxe:

- ▶ Žadatel nevykazuje ve své účetní závěrce za rok 2021 výsledek hodnoty hospodaření minulých let a výsledek hospodaření běžného účetního období. V případech, kdy hodnoty potřebné pro ověření naplnění kritérií podniku v obtížích nejsou v účetní závěrce uvedeny, by poskytovatelé měli tyto informace vyžádat od žadatele.

Modelový příklad 4

Zadání: žadatelem je nezávislý velký podnik, který nemá základní kapitál, ale společníci plně ručí (např. komanditní společnost, nebo v. o. s.) – hodnocena jsou kritéria B, C, D a E ve smyslu článku 2, bodu č. 18 GBER.

Obchodní jméno zvoleného subjektu

HELUZ cihlářský průmysl v.o.s.

Adresa (sídla)

U Cihelny 295, 373 65 Dolní Bukovsko

IČ/DIČ

46680004

Pozn. EY: U veřejných obchodních společností může společenská smlouva nastolit vkladovou povinnost společníků, čímž vzniká základní kapitál společnosti. U zvoleného subjektu společenská smlouva nastolila vkladovou povinnost, nicméně pro účely splnění výše uvedeného zadání jsme tuto povinnost neuvažovali.

Vzhledem ke skutečnosti, že jsme na úrovni ČR a SR neidentifikovali společnost odpovídající zadání (nezávislý podnik spadající do kategorie „velkých podniků“), nevzali jsme pro účely modelového příkladu v potaz žádné vazby žadatele.

Identifikovaná dobrá praxe:

- ▶ Žadatel nevykazuje ve své účetní závěrce výsledek hospodaření minulých let a výsledek hospodaření běžného účetního období. V případech, kdy hodnoty potřebné pro ověření naplnění kritérií podniku v obtížích nejsou v účetní závěrce uvedeny, by poskytovatelé měli tyto informace vyžádat od žadatele.

Modelový příklad 5

Zadání: žadatelem je nezávislý MSP, který nemá základní kapitál, společníci plně neručí – hodnocena jsou kritéria C a D ve smyslu článku 2, bodu č. 18 GBER.

Obchodní jméno zvoleného subjektu

Taneční klub SPARTA PRAHA, z.s.

Adresa (sídla)

K Habrovce 674/6, 140 00 Praha 4 – Krč

IČ/DIČ

70874182

Identifikovaná dobrá praxe:

- ▶ V účetní závěrce žadatele za rok 2021 (ve výkazu zisku a ztrát a rozvaze) jsou hodnoty rozděleny za hlavní a hospodářskou činnost podniku. Ve sloupci pro hospodářskou činnost však podnik nevykazuje žádné hodnoty. Tato skutečnost není rozhodující pro určení, zda žadatel je či není podnikem dle definice SDEU. Pokud prokázání výkonu hospodářské činnosti není z dostupných informací jednoznačné, poskytovatelé by měli vyžádat od žadatele doplňující informace.
- ▶ S ohledem na zadání modelového příkladu a zkušenosti, které jsme zaznamenali od účastníků WS upozorňujeme, že pro společnosti, které netvoří základní kapitál, a u kterých zároveň společníci plně neručí, poskytovatelé vyhodnocují pouze kritéria C (kritérium úpadku) a D (kritérium sanace). V těchto případech poskytovatelé neověřují ekonomická kritéria A, B, případně E (pokud podnik spadá do kategorie „velký podnik“).

Modelový příklad 6

Zadání: žadatelem je velký podnik, který nemá základní kapitál, společníci plně neručí – hodnocena jsou kritéria C, D a E ve smyslu článku 2, bodu č. 18 GBER.

Obchodní jméno zvoleného subjektu	Město Jindřichův Hradec
Adresa (sídla)	Klásterská 135, 377 01 Jindřichův Hradec
IČ/DIČ	00246875

Identifikovaná dobrá praxe:

- ▶ Pro všechny organizace veřejného sektoru mohou poskytovatelé čerpat účetní data ve veřejně dostupném systému [Monitor - informační portál Ministerstva financí](#).
- ▶ Dle přílohy I. GBER, článku 3, odst. 4, s výjimkou případů uvedených v odst. 2 druhém pododstavci nemůže být podnik považován za malý nebo střední podnik, jestliže je 25 % nebo více procent základního kapitálu nebo hlasovacích práv přímo nebo nepřímo ovládáno, společně či jednotlivě, jedním či více z veřejných subjektů. Z tohoto úseku GBER implicitně vyplývá, že pokud je žadatelem veřejný subjekt², z pohledu kategorie z hlediska velikosti bude vždy vyhodnocen jako „velký podnik“. Veřejný subjekt bude typicky například územní samosprávný celek nebo jeho příspěvková organizace, státní příspěvková organizace, právnická osoba zřízená za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu.

Modelový příklad 7

Zadání: žadatel je součástí konsolidované skupiny podniků – hodnocena jsou relevantní kritéria ve smyslu článku 2, bodu č. 18 nařízení 651/2014 GBER v závislosti na zvolené konsolidované skupině zhotovitelem.

Obchodní jméno zvoleného subjektu	Saint-Gobain Construction Products CZ a.s.
Adresa (sídla)	Smrčkova 2485/4, 180 00 Praha 8
IČ/DIČ	25029673

² Definice veřejného subjektu odpovídá definici veřejného zadavatele (§ 4 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek).

Identifikovaná dobrá praxe:

- ▶ U příjemců, kteří jsou součástí skupiny se zahraničními vazbami, by měli poskytovatelé ověřit, že v návaznosti na rozhodnutí Komise nebyl vystaven inkasní příkaz, který dosud nebyl splacen, vůči žádnému subjektu v této skupině.

Dle doporučení Evropské komise by měli poskytovatelé od žadatele vyžádat čestné prohlášení o tom, že v rámci skupiny, do níž příjemce patří, není vystaven inkasní příkaz, který dosud nebyl splacen, vůči žádnému zahraničnímu propojenému subjektu.

Ve znění novely GBER³ ze dne 23. 7. 2021 bylo v čl. 1 bodu 4 písm. a) upřesněno, že se kontrola existence nesplacených inkasních příkazů vztahuje pouze na podpory poskytnuté tímž členským státem. Žadatel by tuto skutečnost měl ověřit minimálně u své mateřské společnosti.

- ▶ Pokud poskytovatelé v rámci určení kategorie z hlediska velikosti ověří, že podnik překročil ve dvou po sobě jdoucích referenčních obdobích hranici počtu zaměstnanců pro kategorii „velký podnik“, je podnik automaticky vyhodnocen jako „velký podnik“. Poskytovatelé dále nemusí vyhodnocovat kritérium ročního obrátu a bilanční sumy.

Modelový příklad 8

Zadání: žadatel je součástí skupiny podniků nepodléhající konsolidaci. Zadání bylo specifikováno zadavatelem tak, aby ve skupině byly zastoupeny typy podniků, které jsou hodnoceny na následující kritéria ve smyslu článku 2, bodu č. 18 GBER:

- ▶ kritéria A, C, D, případně E,
- ▶ kritéria B, C, D, případně E,
- ▶ kritéria C, D, případně E (dle zadání bylo potřeba rovněž zahrnout FO OSVČ jako jeden z podniků ve skupině).

Obchodní jméno zvoleného subjektu

A123 Systems s.r.o.

Adresa (sídla)

Na Rovince 918, 720 00 Ostrava

IČ/DIČ

05040566

Pozn. EY: Pro účely zadání byly vybrány existující podniky, které však ve skutečnosti propojeny nejsou. Jedná se proto pouze o teoretický příklad možného propojení podniků.

Identifikovaná dobrá praxe:

- ▶ Kritérium E je splněno pouze tehdy, jsou-li obě části kritéria splněny. V případě, že poskytovatelé ověří, že první část není splněna, znamená to automaticky, že dané kritérium již nemůže být splněno. Z tohoto důvodu není nutné v ověřování kritéria E pokračovat.

³ Toto nařízení (GBER) se nepoužije na:

- a) režimy podpory, které výslovně nevylučují vyplacení jednotlivé podpory ve prospěch podniku, vůči němuž byl v návaznosti na rozhodnutí Komise, jímž je **podpora poskytnutá týmž členským státem** prohlášena za protiprávní a neslučitelnou s vnitřním trhem, vystaven inkasní příkaz; výjimku představují režimy podpory na náhradu škod způsobených některými přírodními pohromami a režimy podpory, na které se vztahuje článek 19b oddíl 2a a oddíl 16 kapitoly III.

2. Dotazy účastníků workshopů

Je pravdou, že všechny posuzované podniky ve výsledku splňují definici podniku? Je tak nezbytné tuto skutečnost ověřovat?

Ano, přestože většina žadatelů o veřejnou podporu bude splňovat definici „podniku“ dle SDEU, je na místě tuto skutečnost ověřit a také dokumentovat.

Lze v rámci ověření naplnění kritérií podniku v obtížích limitovat počet subjektů, které spadají do skupiny propojených podniků?

Ne, na základě právně závazných zdrojů platných k datu realizace workshopů nelze limitovat rozsah podniku (v případě, že zahrnuje více ekonomických subjektů). Je proto při ověřování naplnění kritérií podniku v obtížích na místě zohledňovat všechny subjekty spadající do propojené skupiny.

Platí, že všechny veřejné subjekty jsou považovány za velký podnik?

Ano, dle čl. 3 odst. 4 přílohy I GBER veřejné subjekty stejně jako ostatní subjekty, které jsou z 25 % základního kapitálu nebo hlasovacích práv přímo nebo nepřímo ovládány, společně či jednotlivě, jedním či více z veřejných subjektů, jsou automaticky vyhodnoceny jako „velký podnik“ (viz modelový příklad 6 výše). Toto však neplatí v případě, že základní kapitál nebo hlasovací práva přímo či nepřímo ovládá veřejný subjekt spadající do výjimek uvedených v čl. 3 odst. 2 druhém pododstavci přílohy I GBER.⁴

Definice „veřejného subjektu“ pro účely ověření naplnění kritérií podniku v obtížích není legislativně ukotvena, stejně tak jako definici veřejného subjektu nezná český právní řád.

Veřejný subjekt je například územní samosprávný celek nebo jeho příspěvková organizace, státní příspěvková organizace, právnická osoba zřízená za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu.⁵

Je zapotřebí v případě velkého podniku vyplňovat všechny hodnoty ve formuláři F_1?

Pokud je ve formuláři F_1 překročena velikostní hranice kategorie „velký podnik“, není pro účely určení kategorie dále nutné vyplňovat hodnoty pro zbylé podniky spadající do skupiny, tak aby bylo možné dokončit proces ověření naplnění kritérií podniku v obtížích.

Je třeba vyhodnocovat, na kterých trzích působí fyzické osoby, přes které posuzujeme propojení mezi podniky?

Příloha I. GBER, článek 3 uvádí následující: „*Podniky, které mají jeden či více takových vztahů prostřednictvím fyzické osoby nebo prostřednictvím skupiny fyzických osob, které jednájí*

⁴ Čl. 3 odst. 2 přílohy I GBER:

Podnik může být zařazen mezi nezávislé podniky a nemá tedy žádný partnerský podnik, přestože je následujícími investory tento práh 25 % dosažen nebo je překročen, za předpokladu, že tito investoři nejsou jednotlivě ani společně propojeni ve smyslu čl. 3 odstavce 3 přílohy I GBER s dotyčným podnikem:

- b) veřejné investiční společnosti, společnosti rizikového kapitálu, jednotlivci či skupiny jednotlivců provozující pravidelnou činnost spojenou s investováním rizikového kapitálu, které investují do vlastního kapitálu nekotovaných podniků (business angels), za předpokladu, že jsou celkové investice těchto business angels do stejného podniku nižší než 1 250 000 EUR;
- c) univerzity nebo nezisková výzkumná střediska;
- d) institucionální investoři včetně fondů pro regionální rozvoj;
- e) samostatné místní orgány s ročním rozpočtem nižším než 10 milionů EUR a s méně než 5 000 obyvateli.

⁵ Definice veřejného subjektu odpovídá definici veřejného zadavatele (§ 4 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek).

společně, jsou taktéž považovány za propojené podniky, pokud svou činnost nebo část své činnosti vykonávají na stejném relevantním trhu nebo na sousedních trzích. Za „sousední trh“ se považuje trh pro výrobky nebo služby, který bezprostředně navazuje na relevantní trh nebo mu předchází.“

Vazby přes FO vykonávající ekonomickou činnost se započítávají, pokud mezi posuzovanými podniky a takovými FO existuje vztah alespoň 25 %, přičemž charakter trhů, na kterých FO vykonává ekonomickou činnost a posuzované podniky působí, se neposuzuje.

V případě fyzických osob nevykonávajících ekonomickou činnost musí mezi FO a posuzovanými podniky existovat vztah nad 50 % a zároveň musí posuzované podniky vykonávat svou činnost, nebo část své činnosti na stejném relevantním nebo sousedním trhu.

Je možné ve formuláři F_1 použít jiný směnný kurz stanovený Evropskou centrální bankou, než k poslednímu dni daného referenčního roku?

V souladu s přílohou F_1 Metodického pokynu žadatel použije směnný kurz platný pro dané referenční období, kde kurz je stanoven Evropskou centrální bankou. Žadatel použije platný kurz ke dni prováděné roční účetní závěrky. To znamená, že pokud je žádost o dotaci podávána v účetním období 2022, na hodnoty z referenčního účetního období roku 2021 bude aplikován kurz ECB platný k 31.12.2021, na hodnoty dvou dalších srovnatelných účetních období kurz ECB platný k 31.12.2020 a k 31.12.2019.

V případě nově vzniklého podniku jsou údaje stanoveny na základě vlastního kvalifikovaného odhadu pro prvních 12 po sobě jdoucích měsíců (viz čl. 4 odst. 3 přílohy I GBER). Analogicky je v těchto případech použit kurz ECB platný ke konci daného referenčního období.

Je možné v případě procesu ověřování naplnění kritérií podniku v obtížích vytvářet vzorky subjektů, které jsou posuzovány?

Možnost vzorkování ověřovaných podniků popisuje aktualizovaná příručka ÚOHS (Užití kritérií podniku v obtížích dle GBER včetně OSVČ) na základě doporučení Komise z monitoringů poskytnutých podpor z období 2018-2019. Poskytovatel by měl překontrolovat kritéria ex ante (tzn. ještě před poskytnutím podpory) minimálně u podniků spadajících do kategorie středních a velkých podniků. U mikropodniků a malých podniků lze za účinnější variantu považovat namátkové kontroly (vzorkování) příjemců podpory.

Jak posuzovat vytvořené rezervy a jejich zařazení do pasiv vlastních / cizích v případě ověřování podniku v obtížích?

Článek 2 bod. 18 písm. a) GBER uvádí: *„...Tento případ nastává, když je výsledek odečtení kumulovaných ztrát od rezerv (a všech dalších prvků, jež se obecně považují za vlastní kapitál společnosti) negativní a svou výší překračuje polovinu upsaného základního kapitálu.“*

Je nezbytné rozlišovat rezervy a rezervní fond. Rezervy jsou považovány za dlouhodobé cizí zdroje majetku daného podniku, které se tvoří na vrub nákladů účetní jednotky. Naproti tomu, rezervní fond je fond určen ke krytí ztrát obchodní společnosti, kam se alokuje část čistého zisku (zisk běžného účetního období po zdanění) a další vlastní zdroje obchodní společnosti. Z toho vyplývá, že kumulované ztráty odečítáme od rezervního fondu společnosti, který se obecně považuje za kapitál společnosti.

Z účetního hlediska spadají rezervy mezi závazky. Ty jsou souhrnně vykazovány v účetní závěrce a s touto hodnotou je následně ekvivalentně pracováno v procesu ověření podniku v obtížích.

Metodický pokyn k ověřování podniku v obtížích při implementaci fondů EU v programovém období 2021-2027 (str. 26, tabulka Vyhodnocení stavu při meziroční změně kategorie podniku) – lze v případě příkladu č. 4 a 7 vzít jako výsledný stav kategorie podniku výsledek ověření referenčního období „N“?

Ne, dle přílohy I. GBER, čl. 4, bod 4 platí následující: „V případech, kdy podnik ke dni účetní závěrky zjistí, že jsou za dané roční období překročeny v jednom či druhém směru prahy pro počet pracovníků nebo finanční prahy uvedené v článku 2, nepovede tato skutečnost ke ztrátě či získání postavení středního nebo malého podniku či mikropodniku, jestliže tyto prahy nejsou překročeny po dobu dvou po sobě jdoucích účetních období.“

U jakých právních forem používat kritérium A, a u kterých kritérium B?

Doplnění dotazu: „Na workshopu bylo řečeno a je to i v materiálech, že kritérium B se posuzuje u společností, které netvoří základní kapitál a zároveň alespoň jeden člen plně ručí. Jako příklad je uvedena v.o.s. bez vkladové povinnosti. V.o.s. s vkladovou povinností a třeba také komanditní společnost by měly uplatňovat kritérium A. U modelových příkladů 3 a 4 se v obou případech jedná o v.o.s. s vkladovou povinností, a tedy by se mělo hodnotit kritérium A, avšak EY využívá k hodnocení kritérium B v souladu s tím, jak je i nastaven formulář.“

Pokud se podívám na stránky ÚOHS <https://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/podniky-v-obtizich.html> tak zjistím, že u kritéria B se píše: Toto kritérium se vztahuje na právní formy, které netvoří základní kapitál a v nichž některý společník plně ručí za závazky.

Tedy stejná informace, jaká zazněla na workshopu, ale jako příklad se na webu ÚOHS dále uvádí: Zejména jde o veřejnou obchodní společnost a komanditní společnost. Což je již v rozporu s výkladem na workshopu.“

Platí, že kritérium B je posuzováno u společností, které netvoří základní kapitál a zároveň alespoň jeden člen/společník plně ručí. Tomuto popisu skutečně odpovídá uvedená veřejná obchodní společnost bez vkladové povinnosti společníků. Jak je uvedeno u konkrétních modelových příkladů 3 a 4 výše, EY přistoupilo k vybraným subjektům vystupujícím v roli žadatele jako k veřejným obchodním společnostem bez vkladové povinnosti společníků, aby byla splněna podmínka zadání – ověření kritéria B. Ve skutečnosti mají obě společnosti ve společenské smlouvě stanoveny vkladovou povinnost společníků. To znamená, že v reálném případě by poskytovatelé tyto společnosti ověřili na kritérium A.

U komanditních společností figurují 2 druhy osob: komanditisté a komplementáři. Komanditista ručí za dluhy společnosti omezeně, a to do výše svého nesplaceného vkladu. Komplementář naopak za dluhy společnosti ručí neomezeně. Komanditisté mají vkladovou povinnost, jejíž výše a způsob plnění je stanovena ve společenské smlouvě. Není-li způsob plnění vkladové povinnosti blíže určen ve společenské smlouvě, jedná se vždy o plnění v penězích. Komplementáři povinnost vkladu nemají, ale ručí za závazky společnosti celým svým majetkem. Z výše uvedeného vyplývá, že komanditní společnosti tvoří základní kapitál prostřednictvím počátečního peněžitého vkladu komanditisty, a to v případě, že vkladová povinnost je plněna v penězích. Takové komanditní společnosti jsou ověřovány dle kritéria A. V případě, kdy vkladová povinnost všech komanditistů není plněna v penězích, ale dle společenské smlouvy se jedná například o vklad v podobě provedení práce nebo služby, komanditní společnost žádný základní kapitál nevytváří a takovou komanditní společnost je nutno ověřit dle kritéria B. Pro přehlednění v příloze 2 níže uvádíme přehled rozdělení vybraných právních forem ve vztahu k ověřovaným kritériím A nebo B dle GBER. Při ověřování komanditních společností je vždy nezbytné individuální posouzení s ohledem na existenci nebo neexistenci základního kapitálu.

Jak přistupovat k posuzování fakultních nemocnic? Jak postupovat např. v případě posouzení Stodské nemocnice?

Fakultní nemocnice jsou v ČR státní příspěvkové organizace řízené přímo Ministerstvem zdravotnictví České republiky, tedy veřejným subjektem. Jak uvádíme výše, jsou-li subjekty vystupující v roli žadatele o veřejnou podporu vlastněny z více než z 25 % veřejným subjektem jsou automaticky vyhodnoceny jako „velký podnik“. Proto budou fakultní nemocnice obecně spadat do kategorie „velkých podniků“, pokud se na ně neuplatní výjimka uvedená v čl. 3 odst. 2 písm. a) až d) přílohy I GBER.

Stodská nemocnice (IČ: 26361086) je ze 100 % vlastněna Plzeňským krajem, a proto bude automaticky zařazena do kategorie „velkých podniků“.

3. Klíčová soudní rozhodnutí ve vztahu k podniku v obtížích dle GBER

Oblast veřejné podpory, včetně ověřování a vyhodnocování kritérií stanovených pro podnik v obtížích, je značně ovlivněna a stále ovlivňována judikaturou, a to především judikaturou Soudního dvora Evropské unie a dále rozhodnutími českých soudů.

Vzhledem k neustále se vyvíjející judikatuře SDEU i českých soudů je nezbytné sledovat aktuální vývoj vyhlášených rozhodnutí na unijní i české úrovni a tato rozhodnutí řádně reflektovat v rámci procesu ověřování a vyhodnocování kritérií stanovených pro podnik v obtížích.

Pro orientaci poskytovatelů níže shrnujeme klíčová rozhodnutí SDEU a českých soudů ve vztahu k ověřování podniku v obtížích dle GBER. Přehled všech těchto rozhodnutí je uveden v příloze 1, a to včetně klíčové právní věty. Pro bližší pochopení závěrů a argumentace SDEU a českých soudů lze doporučit text konkrétního rozsudku.

Pro účely ověřování podniku v obtížích dle GBER je nezbytné zejména určit, zda je žadatel o podporu podnikem či nikoli. Dle ustálené judikatury SDEU je podnik vymezen jako jakýkoli subjekt vykonávající hospodářskou činnost bez ohledu na jeho právní postavení a způsob financování. Hospodářskou činností se poté rozumí každá činnost spočívající v nabízení zboží a služeb na daném trhu. Příklady subjektů, které lze nebo nelze dle SDEU považovat za podnik jsou uvedeny v příloze 1 tohoto dokumentu.

SDEU hospodářskou činnost blíže vymezil v rozsudku ERTICO, kdy stanovil, že za hospodářskou činnost je považována zejména jakákoli činnost spočívající v nabízení služeb na daném trhu, jelikož se jedná zpravidla o plnění poskytovaná za úplatu.

Jak SDEU stanovil v rozsudku MOTOE, v případě, že právnická osoba provozuje činnost, které je dílem činností nehospodářskou a dílem činností hospodářskou, je nezbytné takové činnosti posuzovat odděleně. V rozsahu činnosti hospodářské je poté takovou právnickou osobu nutno považovat za podnik.

V případě posuzování, zda se jedná o malý či střední podnik SDEU v rozsudku Kerkosand spol. s r.o. SDEU judikoval, že takové posouzení je nutné provádět na základě vlastnické struktury v době uskutečněné transakce, nikoli v době uzavření účtů za poslední období. Tento závěr však neplatí v případě, kdy dojde ke spojení malé a středního podniku s větší skupinou nebo jeho nabytí větší skupinou. Malý nebo střední podnik ztratí svůj status malého nebo středního podniku neprodleně ke dni uskutečnění transakce.

Při ověřování podniku v obtížích dle GBER je nezbytné rovněž zkoumat vztahy žadatele s dalšími podniky, a to z pohledu jejich vzájemného propojení. Tento závěr SDEU potvrdil ve své rozhodovací praxi i Městský soud v Praze, který judikoval, že propojenost podniků je nutné založit na analýze právních a hospodářských vztahů mezi nimi, resp. na struktuře podílů, identitě jednatelů, stupni hospodářského propojení, a především struktuře vlastnictví.

Dle rozsudku HaTeFo mohou být podniky považovány za propojené i tehdy, pokud z analýzy právních a hospodářských vztahů vyplývá, že tyto podniky tvoří jedinou hospodářskou entitu prostřednictvím fyzické osoby nebo skupiny fyzických osob, ačkoli vzájemně neudržují některé formální vztahy.

Specifická situace je v případě dceřiné a mateřské společnosti. Na ty lze dle rozsudku Sumal SL vs. Mercedes Benz Trucks España SL nahlížet jako na jedinou právní entitu a též podnik tehdy, pokud dceřiná společnost postupuje na základě pokynů mateřské společnosti a své

vlastní chování nediktuje. Mateřská společnost, která ovlivňuje chování několika svých dceřiných společností tak může být součástí několika hospodářských jednotek.

V rozsudcích K Chimica Srl vs. Evropská agentura pro chemické látky (ECHA) a Crosfield Italia Srl vs. Evropská agentura pro chemické látky (ECHA) SDEU konstatoval, že má-li posuzovaný podnik vztah s propojeným podnikem, který má dále partnerský podnik, započítávají se v případě posouzení údaje jak propojeného podniku, tak procentuálně i partnerského podniku. Má-li partnerský podnik vztah s dalším propojeným nebo partnerským podnikem, údaje ani jednoho takového dalšího podniku se nezapočítávají.

Příloha 1: Přehled klíčových soudních rozhodnutí

Pro orientaci poskytovatelů níže uvádíme přehled klíčových rozhodnutí SDEU a českých soudů uvedených v právní analýze (a to včetně klíčové právní věty), které mají vliv na hodnocení kritérií podniku v obtížích.

Přehled klíčových rozhodnutí je sestaven ke dni zpracování poskytnuté právní analýzy a lze očekávat, že v budoucnu budou přijata nová relevantní rozhodnutí na unijní nebo národní úrovni.

Rozhodnutí SDEU

Rozsudek Soudního dvora ve věci Job Centre C-55/96 ze dne 11. prosince 1997

Pojem podnik zahrnuje jakýkoli subjekt vykonávající hospodářskou činnost bez ohledu na jeho právní postavení a způsob financování a každá činnost spočívající v nabízení zboží a služeb na daném trhu je hospodářskou činností.

Rozsudek Tribunálu ve věci Aeroports de Paris vs. Komise T-128/98 ze dne 12. prosince 2000

Podle práva hospodářské soutěže Společenství zahrnuje pojem podniku jakýkoli subjekt vykonávající hospodářskou činnost bez ohledu na jeho právní postavení a způsob financování, takže jakákoli činnost spočívající v nabízení zboží a služeb na daném trhu je hospodářskou činností. Ustanovení Smlouvy o hospodářské soutěži lze vztahovat též na činnosti subjektu, kterou lze oddělit od činností, které vykonává jako orgán veřejné moci.

Rozsudek Soudního dvora ve spojených věcech Wouters a další C-309/99 ze dne 19. února 2002

Advokáty, kteří vykonávají hospodářskou činnost, je nutné považovat za podniky. Nizozemská advokátní komora není sdružením podniků, neboť nevykonává hospodářskou činnost.

Rozsudek Soudního dvora ve věci Cisal C-218/00 ze dne 22. ledna 2002

Pojem podnik v právu hospodářské soutěže zahrnuje jakýkoli subjekt vykonávající hospodářskou činnost bez ohledu na jeho právní postavení nebo způsob financování; jakákoli činnost spočívající v nabízení zboží a služeb na daném trhu je hospodářskou činností.

V návaznosti na okolnosti financování nelze za podnik považovat právní subjekt, jehož činnost spočívá v poskytování pojištění na poli pracovních úrazů.

Rozsudek Soudního dvora ve spojených věcech AOK-Bundesverband a další C-264/01 ze dne 16. března 2004

Zdravotní pojišťovny nelze považovat za podniky, neboť nesledují hospodářskou činnost. Zdravotní pojišťovny si navzájem nekonkurují. Oproti tomu jiné subjekty zákonného sociálního zabezpečení lze za podniky považovat, protože sledují hospodářskou činnost.

Rozsudek Soudního dvora ve věci FENIN vs. Komise C-205/03 ze dne 11. července 2006

Podnik zahrnuje v kontextu práva hospodářské soutěže jakoukoliv entitu vykonávající hospodářskou činnost nezávisle na právním postavení této entity a způsobu jejího financování. Hospodářská činnost je charakterizována nabízením zboží a služeb na daném trhu. Nákup zboží nelze oddělit od užívání zboží.

Rozsudek Soudního dvora ve věci Cassa di Risparmio di Firenze C-222/04 ze dne 10. ledna 2006

Podnikem se rozumí jakýkoli subjekt vykonávající hospodářskou činnost nezávisle na právním postavení tohoto subjektu a způsobu jeho financování.

Případné držení podílů (pokud takový podíl umožňuje pouze výkon práv spojených s postavením akcionáře nebo společníka nebo přijímání dividend) nepostačuje k určení hospodářské činnosti subjektu vlastnícího tyto podíly. Je rozhodné, zda takový subjekt společnost ovládá či se přímo či nepřímo vměšuje do její správy.

Rozsudek Soudního dvora ve věci MOTOE C-49/07 ze dne 1. července 2008

Provozuje-li právnická osoba činnost, která je dílem činností neehospodářskou a dílem činností hospodářskou, je nezbytné tyto činnosti posuzovat odděleně.

V rozsahu zbývajících činností, která je svou povahou činností hospodářskou, je pak třeba takovou právnickou osobu považovat za podnik.

Rozsudek Soudního dvora ve věci AceaElectrabel Produzione SpA C-480/09 ze dne 16. prosince 2010

Pojem „hospodářská jednotka“ se v oblasti státních podpor může lišit od pojmu „hospodářská jednotka“ použitelného v jiných oblastech práva hospodářské soutěže. Pro tyto účely je třeba chápat jako „hospodářskou jednotku“ též i více právních subjektů.

Rozsudek Tribunálu ve věci K Chimica Srl vs. Evropská agentura pro chemické látky (ECHA) T-675/13 ze dne 20. ledna 2016 a rozsudek Tribunálu ve věci Crosfield Italia Srl vs. Evropská agentura pro chemické látky (ECHA) T-587/14 ze dne 16. prosince 2015

V případech, že posuzovaný podnik má vztah s propojeným podnikem, který má dále partnerský podnik, započítávají se údaje jak propojeného podniku, tak procentuálně i partnerského podniku. Pokud má však partnerský podnik vztah s dalším propojeným nebo partnerským podnikem, údaje ani jednoho takového dalšího podniku se nezapočítávají.

Rozsudek Soudního dvora ve věci HaTeFo C-110/13 ze dne 27. února 2014

Podniky mohou být považovány za „propojené“, pokud z analýzy právních i hospodářských vztahů mezi nimi vyplývá, že prostřednictvím fyzické osoby nebo skupiny fyzických osob, které jednájí společně, tvoří jedinou hospodářskou entitu, byť neudržují některé formální vztahy.

Rozsudek Tribunálu ve věci ERTICO T-604/15 ze dne 22. května 2019

V oblasti hospodářské soutěže je za hospodářskou činností považována zejména jakákoli činnost spočívající v nabízení služeb na daném trhu, což jsou plnění poskytovaná zpravidla za úplatu.

Pojem „podnik“ zahrnuje všechny subjekty, které vykonávají hospodářskou činnost bez ohledu na jejich právní postavení a způsob jejich financování.

Rozsudek Tribunálu ve věci Kerkosand spol. s r. o. T-745/17 ze dne 9. září 2020

Posuzování, zdali se jedná o malý či střední podnik, je nutné provádět na základě vlastnické struktury v době uskutečnění transakce, nikoli v době uzavření účtů za poslední období.

Toto neplatí v případě spojení malého či středního podniku s větší skupinou nebo jeho nabytí větší skupinou. Malý či střední podnik tak přijde o svůj status neprodleně ke dni uskutečnění transakce.

Rozsudek Soudního dvora ve věci Sumal SL vs. Mercedes Benz Trucks España SL C-882/19 ze dne 6. října 2021

Na dceřinou a mateřskou společnost lze nahlížet jako na jedinou právní entitu a týž podnik, pakliže dceřiná společnost postupovala na základě pokynů mateřské společnosti a své vlastní chování nediktovala. Mateřská společnost tedy v závislosti na okolnostech může být součástí hned několika hospodářských jednotek.

Rozhodnutí českých soudů

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. dubna 2022, spis. zn. 18 A 110-2021-65 a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 4. května 2022, spis. zn. 18 A 47/2021-35

V souladu s rozhodovací praxí je propojenost podniků nutné založit na analýze právních a hospodářských vztahů mezi nimi (viz rozsudek HaTeFo), resp. na struktuře podílů, identitě jednatelů, stupni hospodářského propojení, a především struktuře vlastnictví (dle rozhodnutí Komise ve věci NUW).

SDEU pak judikoval, že v některých případech i na podnik, který formálně splňuje kritérium nezávislosti, ale ve skutečnosti patří do velké skupiny podniků, nelze nahlížet jako na podnik, který toto kritérium splňuje (viz rozsudek Ertico).

Příloha 2: Přehled právních forem dle ověřovaných kritérií

Pro orientaci poskytovatelů níže uvádíme přehled rozdělení vybraných právních forem ve vztahu k ověřovaným kritériím A nebo B dle GBER. Nicméně platí, že v každém případě by poskytovatelé měli pro určení, zda žadatel spadá pod kritérium A nebo B, ověřit stanovy daného podniku a způsob ručení za závazky. Tabulka rovněž uvádí případy (včetně doplňující podmínky), ve kterých je kritérium B relevantní pro FO OSVČ.

Kritérium A	Kritérium B
společnost s ručením omezeným	evropské hospodářské zájmové sdružení
veřejná obchodní společnost (pokud se společníci ve společenské smlouvě zavázali ke vkladové povinnosti)	veřejná obchodní společnost (pokud se společníci ve společenské smlouvě nezavázali ke vkladové povinnosti)
akciová společnost	FO OSVČ vedoucí účetnictví (pokud existuje po dobu delší tří let a/nebo je vyhodnocena jako velký podnik)
družstvo	FO OSVČ vedoucí daňovou evidenci (pokud je propojena s jinými podniky podle čl. 3 odst. 3 přílohy I GBER a skupina je vyhodnocena jako velký podnik)
komanditní společnost <i>(v návaznosti na existenci / neexistenci základního kapitálu ověřování dle kritéria A nebo B GBER – v konkrétním případě vždy nutné individuální posouzení)</i>	
nadace	
evropská společnost	
evropská družstevní společnost	
státní podnik	